



K.T.

Zanîngeha Mardin Artukluyê

Enstîtuya Zimanên Zindî yê Tirkiyeyê

Şaxa Makezanista Ziman û Çanda Kurdî

Projeya Mastera Bêtez

DEŞÎFRASYONA PÊNC KASETÊN MIRADÊ KINÊ

Aydın ENGİN

Şewirmend

Doç. Alk.Dr.Necat KESKİN

Mêrdîn 2017



## NAVEROK

KURTE	I
ÖZET	II
PÊŞGOTIN	III
DESTPÊK	1
1.Mijar û Sînorên Xebatê	1
2. Armanc û Girîngiya Xebatê	1
3. Rê û Rêbazên Xebatê	1
4. Pirsgirêkên Xebatê	2

## BEŞA YEKEM

### *MIRADÊ KINÊ Û HERÊMA TORÊ*

1.1. Herêma Torê	4
1.2. Miradê Kinê	4
1.3. Stranên Miradê Kinê	6

## BEŞA DUYEM

### DEŞÎFRASYONA STRANÊN MIRADÊ KINÊ

2.1.NAVÊ KASETÊ: AMÊ GOZÊ BEŞ 1	7
2.1.1. Şerê Welatê Hesanan Û Heyderan	13
2.2.NAVÊ KASETÊ: AMÊ GOZÊ BEŞ 2	15
2.2.1.Axayo	15
2.2.2. Saîd Axa	16
2.2.3. Cemîlê Çeto	17
2.2.4. Ized Begê	18
2.2.5.Hesîna	21
2.2.6. Besnayê	22

2.3. NAVÊ KASETÊ: NURÊ	24
2.3.1. Dîyarbekir Bi Derge Ye	24
2.3.2. Yar Eman Besna	26
2.3.3. Werin Dîlanê Esmer	28
2.3.4. Ax Lê Nûrê	28
2.3.5. Lê Neman	31
2.3.6. Çarşefa Bajarî (17:38)	32
2.3.7. Cazo (20:11)	33
2.3.8. Aya Baktım Ay Beyaz	34
2.3.9. Tê Malê Pala Giran	35
2.3.10. Werin Sêva (32:05)	38
2. 3. 11. Ezîza Ber Vî Dilî (36:14)	40
2.3.12. Ziravê (53:40)	46
2.3.13. Ceyhan	47
2.4. KASETA XERÎBO BEŞ 1	49
2.4.1. Strana Mela Bekir	49
2.4.2. Keçikê Lê Lê	59
2.5. KASETA XERÎBO BEŞ 2	60
2.5.1. Gula Êso	60
2.5.2. Kelha Melazgirê	61
2.5.3. Qasimê Meyro	63
2.6. KASETA TÊLÎ BEŞ 1	66
2.6.1. Têlî	66
2.6.2. Canê	69

2.6.3. Bêrîvanê	70
2.6.4. Loy Li Min Loy Li Min	70
2.6.5. Kinê(27:25)	72
2.7.KASETA TÊLÎ BEŞ 2	73
2.7.1. Axayo	73
2.7.2.Canê	76
2.7.3.Sabiha	77
2.7.4.Wa Ezîza	79
ENCAM	82
ÇAVKANÎ	83
PÊVEK	84

## KURTE

Di nava gel de çîrok, destan, gotinên pêşiyên û biwêj, bi hezar salan tînan vegotin û veguhestin. Ev hemû bi rêya ziman tînan parastin û berdewamkirin. Dîsîplîna folklorê jî van hêmayan dicivîne, disenifîne û dinirxîne. Agahiyên derbarê nîrxên gelan de bi saya folklorê tê zanîn. Folklor bi vî awayî gencîneyeke bêhempa ya vegotinên wêjeyî ye.

Ev xebat li ser deşîfrasyon, polînkirin û mijarên sereke yênan şer, lawik û stranên Miradê Kinê ku di pênc kasetan de gotine radiweste.

Çanda muzîkê ya devkî adet û nerît û baweriyên netewekî didine der. Ji bo zindîmana ziman divê pirên navbera berê û yênan niha herdem qewîn bin. Bi vî mebestê ji bo stran çîrok, lawik, şer wenda nebin û herwiha ji bo li ferhenga ziman werin barkirin deşîfrasyona pênc kasetên Miradê Kinê hatine kirin û ew li gor mijar û cureyên wan hatine polînkirin. Miradê Kinê şer, kilam, lawij û stranên xwe bi dengê kemaçeyê distre. Ew bi gelemperî bi kurmancî lê carinan jî bi tirkî distre.

**Peyvên Sereke:** Miradê Kinê, folklor, Tor, mitirbî

## ÖZET

Toplumda masal, destan, atasözleri ve deyimler binlerce senedir söylenmekte ve bir sonraki kuşaklara aktarılmaktadır. Bunlar dil sayesinde korunmakta ve devamlılıkları sağlanmaktadır. Folklor disiplini bu olguları toplamakta, sınıflandırmakta ve değerlendirmektedir. Milletlerle ilgili bilgi folklor sayesinde elde edilmektedir. Bu yönüyle sözlü edebi anlatım açısından folklor eşsiz bir hazinedir.

Bu çalışma Miradê Kinê'nin 5 kasette söylemiş olduğu halk hikâyeleri ve şarkılarının deşifasyonu, sınıflandırması ve temel konuları üzerinde durmaktadır.

Sözlü müzik kültürü bir milletin örf adet ve inançlarını gösterir. Dilin canlılığı için şimdi ve geçmiş arasındaki köprülerin her zaman sağlam olmasına bağlıdır. Bu amaçla masal, halk hikâyeleri, şarkıların kaybolmaması ve dil sözlüğüne aktarımı için Miradê Kinê'nin 5 kasetinin deşifasyonu yapıldı. Daha sonra konu ve çeşidine göre sınıflandırması yapıldı. Miradê Kinê hikaye ve şarkılarını kemançe enstrümanı ile söylemekte. Genellikle Kurmanci bazen de Türkçe söylemektedir.

**Anahtar Kelimeler:** Miradê Kinê, folklor, Tor, mıtırblık